

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут економіки
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
СИЛАБУС
БАНКОСТРАХУВАННЯ (BK5)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

М.В. Дубина (підпис) М.В. Дубина (прізвище та ініціали)

« 30 » 08 2024 р.

Розробник: Панченко О.І., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
кандидат економічних наук, доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) Панченко (підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри фінансів, банківської
справи та страхування

Протокол від « 30 » 08 2024 р. № 21

Узгоджено з гарантом освітньої програми: М.В. Дубина (підпис) Дубина М.В. (прізвище та ініціали)

Тип дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	2 курс, 4 семестр, спеціальність «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Викладач	Панченко Олена Іванівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Профайл викладача	https://fbss.stu.cn.ua/kafedra/zagalna-informacziya/panchenko-olena-ivanivna-2/
Контакти викладача	Чернігів, вул. Шевченка, 95, корп.1 каб. 317. E-mail: pan68@ukr.net

1. Анотація курсу. Вивчення дисципліни «Банкострахування» дозволяє здобувачам вищої освіти отримати знання у сфері взаємодії страхових компаній і банківських установ, які у подальшому можуть бути використані в процесі наукового дослідження.

«Банкострахування» є вибірковою дисципліною освітньо-наукової програми «Фінанси, банківська справа та страхування» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, яка формує розуміння інтеграційних процесів на фінансовому ринку.

Сторінка курсу в Moodle <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=3390>

2. Мета та цілі курсу. Основна *мета курсу* - формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок у сфері інтеграційних процесів на фінансовому ринку. *Цілі курсу*: набуття здобувачами третього рівня вищої освіти спроможності проводити наукові дослідження проблематики взаємодії страхових компаній і банківських установ в процесі надання фінансових послуг.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути або розширити наступні загальні (ЗК) та спеціальні (СК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

СК03. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики у сфері фінансів, банківської справи та страхування, приймати інноваційні фінансові рішення.

СК06. Здатність до проведення наукових досліджень функціонування ринку фінансових послуг в розрізі його структурних елементів, їх взаємодії та розвитку фінансових посередників.

3. Результати навчання. Під час вивчення дисципліни студент має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПР), передбачені освітньою програмою:

ПР08. Знати специфіку та основні тенденції еволюції фінансової науки, сучасні напрямки її розвитку, розуміти закономірності функціонування та взаємозв'язку між різними компонентами фінансової системи.

ПР10. Вміти використовувати відповідний методичний інструментарій для здійснення емпіричних досліджень сучасних тенденцій розвитку ринку фінансових послуг та його структурних елементів.

ПР13. Вміти пояснювати закономірності виникнення та функціонування інституцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування, розуміти особливості формування фінансової поведінки економічних суб'єктів у процесі прийняття ними управлінських рішень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати:

- основні положення законодавчої та нормативної бази з регулювання взаємодії страхових компаній і банківських установ;
- економічну сутність й роль банкострахування для розвитку фінансового ринку;
- механізм страхування послуг по страхуванню банківських ризиків;
- механізм страхування фінансових ризиків банків;
- механізм страхування ризиків клієнтів банків;
- сучасні тенденції взаємодії страхових компаній і банківських установ.

вміти:

- знаходити статистичну інформацію про сучасні тенденції розвитку банкострахування;
- аналізувати процес взаємодії страхових компаній і банківських установ;
- систематизувати аналітичну інформацію про розвиток банківського страхування;
- визначати основні тенденції розвитку банкострахування.

володіти:

- навичками виявлення проблем та здатністю їх вирішення; генерації нових наукових ідей;
- навичками підбору засобів та методів для дослідження;
- вмінням використання наукових методів при дослідженні проблематики банкострахування.

4. Пререквізити. Передумовою для вивчення дисципліни є успішне засвоєння дисциплін «Методологія, організація та технологія наукових досліджень», «Фінансова архітектура», «Фінансові інвестиції» та здобуті такі результати навчання, як знання методологічних положень банкострахування, його ролі у забезпеченні розвитку ринку фінансових послуг та національної економіки.

Набуті під час вивчення дисципліни «Банкострахування» знання та вміння застосовуються у процесі підготовки дисертаційної роботи для отримання наукового ступеня доктор філософії.

5. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин (д/з)
Лекції	20/8
Практичні заняття	20/6
Самостійна робота	110/136
Індивідуальне завдання – контрольна робота	
Всього кредитів – <i>вказати кількість кредитів</i>	5 кредити (150 годин)

Форма проведення занять - лекційні, практичні, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.

6. Тематика курсу.

Тематика лекційних занять

Змістовий модуль 1. Методологічні положення банкострахування та його розвитку

Тема 1. Сутність, структура банкострахування та його значення для розвитку фінансового ринку

Сутність, зміст банкострахування та його структура. Формування теорії взаємодії банківських установ і страхових компаній. Наукові концепції розгляду банкострахування. Характеристика структури банкострахування та його функції. Складові банкострахування та особливості їх реалізації. Понятійно-категоріальний апарат сучасних підходів до ідентифікації інтеграційних процесів на фінансовому ринку. Основні умови та принципи взаємодії страхових компаній і банківських установ. Переваги та недоліки банкострахування. Роль та значення банкострахування для розвитку фінансового ринку. Види та форми банкострахування, їх характеристика та еволюція.

Тема 2. Ретроспектива розвитку механізму взаємодії страхових компаній та банківських установ

Історичні аспекти розвитку взаємодії суб'єктів фінансового ринку, ретроспектива формування механізму банкострахування. Виникнення страхування кредитів, історичні основи страхування кредитних ризиків та зміст основних організаційних форм страхування кредитів. Страхування основних форм кредитів. Етапи становлення банківського страхування на фінансовому ринку. Вплив держави на формування та розвиток банкострахування. Нормативно-правова база інтеграційних процесів на фінансовому ринку в Україні.

Тема 3. Особливості інтеграційних процесів на фінансовому ринку

Методологічні основи інтеграційних процесів на фінансовому ринку. Характеристика переваг та недоліків розвитку інтеграційних процесів для суб'єктів фінансового ринку. Інституціональні засади інтеграційних процесів на ринку фінансових послуг. Організація роботи страхової компанії щодо страхування ризиків діяльності банківських установ та фінансових ризиків банків. Особливості взаємодії страхових компаній і банківських установ.

Тема 4. Сучасні тенденції розвитку інтеграційних процесів на фінансовому ринку

Умови розвитку інтеграційних процесів на фінансовому ринку. Стан банкострахування та тенденції його розвитку. Сучасні погляди щодо оцінки необхідності розвитку банкострахування. Вплив банкострахування на сучасний фінансовий ринок. Концептуальні засади розвитку інтеграційних процесів на фінансовому ринку. Проблеми та протиріччя, які виникають в процесі банкострахування.

Змістовий модуль 2. Складові банкострахування та характеристика їх розвитку

Тема 5. Особливості страхування банківських ризиків

Комплексне банківське страхування та його структура. Страхування майна в приміщенні банку або в процесі перевезення. Особливості страхування електронних і комп'ютерних злочинів. Страхування банківських ризиків в сучасних умовах. Аналіз необхідності страхування професійної відповідальності та співробітників банків.

Тема 6. Страховий захист фінансових ризиків банківських установ

Фінансові ризики банківських установ та їх особливості. Економічний зміст страхування кредитних ризиків. Характеристика страхування різних видів кредитів. Особливості страхування кредитів та інвестицій. Роль та значення страхування прийнятих банком гарантій. Страхування недоотримання прибутку в результаті діяльності банку. Необхідність і значення страхування зниження рівня рентабельності комерційного банку.

Тема 7. Страхування ризиків клієнтів банківських установ

Послуги майнового страхування в забезпеченні клієнтів банківських установ. Використання послуг особистого страхування при забезпеченні позичальників. Особливості титульного страхування. Необхідність і значення страхування ризиків клієнтів банківських установ. Особливості страхування життя та страхування від нещасних випадків у процесі страхування ризиків клієнтів банківських установ.

Тема 8. Дослідження зарубіжного досвіду банкострахування

Зарубіжний досвід інтеграційних процесів на фінансовому ринку. Особливості страхування банківських ризиків за кордоном. Сучасні тенденції розвитку банкострахування в зарубіжних країнах. Особливості банкострахування в різних країнах. Інструменти банкострахування як складова інноваційного розвитку фінансового ринку. Роль банкострахування у забезпеченні інноваційного розвитку ринку фінансових послуг.

Тематика практичних занять

Тема 1. Сутність, структура банкострахування та його значення для розвитку фінансового ринку

Тема 2. Ретроспектива розвитку механізму взаємодії страхових компаній та банківських установ

Тема 3. Особливості інтеграційних процесів на фінансовому ринку

Тема 4. Сучасні тенденції розвитку інтеграційних процесів на фінансовому ринку

Тема 5. Особливості страхування банківських ризиків

Тема 6. Страховий захист фінансових ризиків банківських установ

Тема 7. Страхування ризиків клієнтів банківських установ

Тема 8. Зарубіжний досвід банкострахування

Тематика самостійної роботи

Тема 1. Необхідність банкострахування та його значення для розвитку фінансового ринку

Тема 2. Історичні аспекти розвитку механізму взаємодії страхових компаній та банківських установ

Тема 3. Особливості інтеграційних процесів на фінансовому ринку

Тема 4. Сучасні тенденції розвитку інтеграційних процесів на фінансовому ринку

Тема 5. Особливості страхування банківських ризиків

Тема 6. Страховий захист фінансових ризиків банківських установ

Тема 7. Страхування ризиків клієнтів банківських установ

Тема 8. Зарубіжний досвід банкострахування

7. Система оцінювання та вимоги (Бажано з прив'язкою до мети курсу. Кожен результат навчання повинен оцінюватися окремо).

Загальна система оцінювання курсу	Оцінка курсу «Банкострахування» відбувається за 100-бальною системою та охоплює поточний контроль (робота на практичних заняттях; самостійна робота; модульні контрольні роботи) - 60 балів (60%) та підсумковий контроль (екзамен) – 40 балів (40%). Всього - 100 балів. Підсумковий контроль проводиться у вигляді екзамену під час сесії за двома завданнями: тестові завдання (до 20 балів), теоретичні питання (до 20 балів). Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до екзаменаційної оцінки. Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до оцінки на екзамені.
Вимоги до індивідуального завдання (наукового дослідження)	Тематика індивідуального завдання обговорюється та визначається на початку семестру. Теоретичною основою для виконання є навчальна література, курс лекцій та практичних занять. Захист індивідуального завдання є обов'язковим і здійснюється у формі презентації під час останнього практичного завдання.
Практичні (лабораторні) заняття	У ході практичних занять передбачається формування знань у сфері здійснення банкострахування через опрацювання теоретичного матеріалу, проведення тестування, самостійних робіт та вирішення аналітичних завдань.
Умови допуску до підсумкового контролю	У випадку, якщо аспірант протягом семестру не виконав в повному обсязі передбачених робочою програмою всіх видів навчальної роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (20), він не допускається до складання екзамену під час сесії, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка».

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Види робіт та форма контролю		Кількість балів	
		Денна форма	Заочна форма
1	Виконання тестових та практичних завдань за темами курсу (3 бали максимально на кожному занятті, 10 занять)/ (9 бали максимально на кожному занятті, 3 заняття)	0...30	0...27
2	Виконання індивідуального завдання (наукового дослідження)	0...10	0...13
3	Виконання модульної контрольної роботи №1	0...10	0...10
4	Виконання модульної контрольної роботи №2	0...10	0...10
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60	0...60
Підсумковий контроль (екзамен)		0...40	0...40
Разом		0...100	0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (екзамен)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

8. Політики курсу.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (20), він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання екзамену всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний екзамен складається у вигляді тестування.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань.

Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні практичних завдань, контрольних робіт (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та визнання результатів попереднього навчання у НУ «Чернігівська політехніка»](#)». Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література.

Основна

Закон України «Про страхування» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг»: від 12.09.2019 №79-IX. Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-20#Text>

3. Закон України «Про банки і банківську діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#top>

4. Закон України «Про споживче кредитування». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19#Text>

5. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>

6. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку і правил обов'язкового страхування предмета іпотеки від ризиків випадкового знищення, випадкового пошкодження або псування» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/358-2011-%D0%BF#Text>

7. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf

8. Клапків Ю. М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку. монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 568 с.

9. Клапків Л. М., Клапків Ю. М., Свірський В. С. Консолідація банківського та страхового бізнесу: теоретико-методологічні домінанти та тенденції розвитку: монографія. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М. 2019. 183 с

10. Сучасні тенденції розвитку фінансово-кредитної системи: теорія та практика : колективна монографія / Кол. авторів. Полтава: ПП «Астроя», 2019. 115 с.

11. Сучасні економіко-правові ризик-орієнтовані засоби регулювання розвитку ринку фінансових послуг : монографія / За ред. Н. М. Внукової, С. В. Глібка. – Харків : НДІ ПЗІР

Допоміжна

1. Агрес О. Г., Томашевський Ю. М. Bancassurance як вигідна модель співпраці банків і страхових компаній. Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування. 2020. Вип. 5. С. 13-21
2. Базилінська О.Я., Панченко О.І. Концептуальні засади розвитку банківсько-страхової взаємодії в сучасних умовах. Наукові записки НаУКМА. 2021. Т.-6 вип. 1, С.14-21.
3. Базилінська О.Я., Панченко О.І. Кредитні ризики та особливості їх убезпечення. Наукові записки НаУКМА. 2019. Т. 4 № 1 С. 9-13.
4. Борисюк О. Тенденції банкострахування в умовах нестабільності розвитку фінансового ринку України. Молодий вчений, 2019, 1 (65): 428-432.
5. Катранжи, Л. Л., Марина, А. С. Страхування як спосіб гарантування безпеки банківського кредитування. Економіка, управління та адміністрування. 1(91). 2020. С. 116–122. [https://doi.org/10.26642/ema-2020-1\(91\)-116-122](https://doi.org/10.26642/ema-2020-1(91)-116-122)
6. Клапків Ю.М., Свірський В.С., Щур Р.І. Аналіз сучасних тенденцій у страховому сегменті фінансового ринку. Інноваційна економіка. 3-4. 2021. С. 130-139.
7. Панченко О., Маслюк О., Гориленко А. Банківські ризики як об'єкт страхування в сучасних умовах. Проблеми і перспективи економіки та управління: науковий журнал. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2020. № 4(24). С. 146-154.
8. Панченко О. Понятійно-категоріальні засади страхування фінансових ризиків Проблеми і перспективи економіки та управління : науковий журнал / Чернігів. нац. технол. ун-т. – Чернігів : ЧНТУ, 2019. – № 2 (18). – С. 236-244
9. Садура О. Б., Агрес О. Г. Bancassurance як цінний інструмент розвитку фінансового ринку. Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Т. 4. № 1. 2020. С. 93-100
10. Сидорчук І. П. Сучасний стан розвитку страхового ринку в Україні. Вісник Хмельницького національного університету 2022. № 1. С. 130-133
11. Хома І. Б., Гориславець П. А., Роскіна А. Ю. Ризики банківського та страхового сегментів на ринку фінансових послуг України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Випуск 30. 2020 С. 204-208
12. Dinis, B., Fuchs, F., Neves, R., & Passera, F. (2020). European bancassurance: Impact of COVID-19 and the next normal.
13. Vladimir Cholovich (2020) Banks as insurance agents. Bankinsurance. Economy and Market Communication Review. Vol. 10 № 1 Banja Luka, June 2020 pp. 136-150
14. Rauch, J. (2020). Bancassurance in the European Financial Sector: A Cross-Country Analysis. International Journal of Managerial Studies and Research (IJMSR), 8(12), 01-14.

Інформаційні ресурси

1. Система дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка». Курс: Банкострахування. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=3390>
2. Офіційний сайт Наукової бібліотеки НУ «Чернігівська політехніка». – Режим доступу: <http://library2.stu.cn.ua/>
3. Офіційна Інтернет-сторінка Міністерства економіки України – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>
4. Офіційна Інтернет-сторінка Міністерства фінансів України – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
5. Офіційна Інтернет-сторінка Національного банку України – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
6. Офіційна Інтернет-сторінка Державної служби статистики України – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>